

Erasmus Roterdamski, istaknuti humanist kritizirao je djelatnost crkvenih dostojanstvenika

1 Martin Luther

kom. Prihvaćali su ga razni slojevi društva iz različitih razloga. Njemački car Karlo V. Habsburgovac smatrao je da je Katolička crkva uvjet i temelj društvenog poretka, pa je zabranio reformaciju. Kad je zabranu htio provesti, Lutherove pristaše su na saboru protestirali, pa su dobili naziv – **protestanti**.

- Koji je bio povod Lutherovu istupu? Luther je napad protiv oprosta proširio na napad protiv pape i crkve. Koji su njegovi zahtjevi? Objasnite izraz – protestanti.

Njemački seljački rat

Njemački seljaci su prihvaćali reformaciju, nadajući se da će im vraćanje *Svetom pismu* vratiti nekadašnje slobode. Tijekom 1524. i 1525. godine izbijali su u Njemačkoj ustanci seljaštva protiv feudalnih gospodara, poznati kao – **njemački seljački rat**. Jedan od ustaničkih vođa bio je Tomas Münzer [Mincer]. Plemićki dvorci i samostani plamtjeli su u ognju. Seljacima je prilazila i gradska sirotinja, ali je imućnije građanstvo bilo protiv njih. Luther je odlučno ustao protiv pobunjenih seljaka i pozvao plemstvo da poduzme odlučne mjere. Prestrašeno plemstvo udružilo je snage i 1525. godine sasjeklo seljačke odrede. Seljački vođe bili su pogubljeni.

Surovosti seljačkoga rata prestrašile su dio plemstva i građanstva, osobito u Južnoj Njemačkoj, pa su se vratili katolicizmu. Sjeverna Njemačka ostala je uz Lutherovo učenje. Između jedne i druge strane izbio je rat, poslije kojega je 1555. godine uspostavljen vjerski mir. Pravo ispovijednja vjere priznato je samo vladarima. Podanici su morali prihvatiti vjeru za koju se opredijelio njihov vladar. Otada su u Njemačkoj dvije suparničke crkve – Katolička na jugu i Protestantska na sjeveru.

- Kako je njemačko seljaštvo shvatilo crkvenu reformaciju? Kako se Luther odnosio prema pobunjenim seljacima? U to vrijeme nastala je uzrečica: »Čija zemlja, onoga i vjera.« Pokušajte to objasniti.

Reformacija u ostalim europskim i hrvatskim zemljama

Protestantska reformacija potaknula je u europskim zemljama različite oblike crkvene reformacije. Karta 151 pokazuje u kojim su se europskim zemljama i u kojim njihovim dijelovima širili pojedini oblici crkvene reformacije, a u kojima se održala Katolička crkva. Iz te se karte vidi da je veliki dio ljudi prešao na protestantizam a to je uzrokovalo dramatična zbivanja u europskoj povijesti. U pojedinim su zemljama između katolika i reformatora izbijali oružani sukobi, koji su se pretvarali u međudržavne ratove. Vjerske i političke suprotnosti dostigle su najveću oštrinu u tridesetogodišnjem ratu u Njemačkoj (1618–1648), koji je opustošio i osiromašio središnju Europu.